

BARANYAI LÁSZLÓ

Bilincsbén

JELENETEK KÉT HÁZASSÁGBÓL

I. rész

Szereplők:

Mihály	50 éves
Alíz	50 éves
Gitta	30 éves
Lóránt	30 éves

A darab az első jelenettől az utolsóig nagyjából harminc évet fog át. A megadott évszám a szereplők első jelenetbeli életkorára vonatkozik.

A szereplők a színpad hátsó részében helyezkednek el, nem túl szorosan egymás mellett, s halkán – a nézők számára hallhatatlanul – beszélgetnek. Az adott jelenetben szereplő színész mindig előre jön, s itt játszik. Elöl egy asztal van, mely mellé, ha ottlétük megfelel a jelenet cselekményének, a szereplők leülnek.

ELSŐ JELENET

Lóránt, Mihály, Alíz

Lóránt

Jön, megáll, feszülten várakozik. „Csönget.”

Mihály „ajtót nyit”.

Jónapot.

Mihály

Jónapot.

Lóránt

Elnézést... üdvözlöm. Halmi Lóránt vagyok és... és egy novellát hoztam. Szeretném megmutatni Önnek.

Mihály

Maga írta?

Lóránt

Igen, én. Azért szeretném megmutatni. Hogy mi a véleménye.

Mihály
Ez az?

Lóránt
Igen, ez. Tessék. *Átadja.*

Mihály
Hát... jöjjön be.

Lóránt
Elnézést... a következő a helyzet. Vagy jó a novella, és akkor úgyis eljövök és beszélünk róla. De ha nem jó, akkor nincs értelme, hogy eljöjsek, és annak sincs, hogy most zavarjam Önt. Rajta van a telefonszámom, ha úgy gondolja, kérem, hívjon fel. Akkor... viszlát.

Mihály
Viszlát.

L elmegy.

M leül, olvasni kezdi a kéziratlapokat. Egymás alá csúsztatja be őket. Maga elé ejti a paksamétát, töpreng.

Alíz
bejön
Mit csinál, Drágám?

Mihály
Olvasok.

Alíz
Mi az?

Mihály
Egy elbeszélés. Egy fiú hozta nemrég.

Alíz
És milyen?

Mihály
Jó. Erős!
Néhány apró hibát leszámítva tökéletes. Konzervatív, de valahogy mégis új.

Alíz
Miről szól?

Mihály
Van egy kút, ebbe egy ember, miután a tetejére egy fedelet készítettett, amit úgy el-
álcázott, hogy senki sem találhat rá; ez az ember ebbe a kútba belebújik. És ott is
marad, nem jön ki belőle. Berendezi magának ott-élésre. Ja, és nem mondtam, ez a
kút száraz. Nincs benne víz. Ott akarja eltölteni az egész életét. Egyedül. Bár ez nincs
kimondva, nyilván elege van a világból, elege az emberekből, nem akar előjönni.
És van húzása, végig kell olvasni egyben.

Alíz
És a fiú, aki írta? Az milyen?

Mihály
Nem ismerem. Jött, hozta, itt hagyta. Hogy hívjam fel, ha tetszik.

Alíz
Hát hívja fel, Drágám.

MÁSODIK JELENET
Lóránt, Mihály, Alíz, Gitta

*Négyen ülnek az asztal körül.
Gitta fényképeket rak ki az asztalra. Alíz és Mihály ezeket nézegeti*

Alíz
Nem is mondtátok, hogy ilyen nagy már. Elhozhattátok volna.

Lóránt
Nem akartuk. Magára vonta volna a figyelmet. Mind vele foglalkoztunk volna.

Mihály
Miért baj az? Mit mondott Jézus? Engedjétek hozzám a kisdedeket.
*Hosszan vizsgál egy fotót. Lóránthoz: Te, ez egy nagyon szép gyerek. Gittához: Gra-
tulálok.*

Gitta
Köszönöm.

Lóránt
Tudom.

Gitta
Tudjuk, de nem mondjuk neki.

Alíz
Mit nem mondotok?

Gitta
Hát hogy szép.

Alíz
Hogy ne bízza el magát?
Nem azon múlik, hogy tudja-e vagy nem tudja. Itt van Mihály. Batsányi óta a leg-
szébb magyar író. De ő mindig a maga helyén tudta kezelni. Egyáltalán nem zavarta
meg.

Mihály
Á! Már mondtam...

Gitta
Te is szép vagy. Pláne, amilyen fiatal lány korodban lehettél.

Alíz
Soha nem gondoltam erre. Ha mondták is, nem hittem el. Kis béka voltam a nővérem
mellett, ha együtt...

Mihály
L-bez: Játszani szoktál vele? Tudsz vele játszani?

Lóránt
Hát bevallom...

Gitta
Most miért mondd? Szoktál. Legfeljebb nem eleget.
Legutóbb is, tegnap... nem, tegnapelőtt térképet rajzoltak együtt.

Mihály
Egy három éves gyerekkel? Nem semmi. És mi volt azon a térképen?

Lóránt

Hogy hol, melyik erdőben rejtőzik a Jó Sárkány, aki, ha a barátja, a Furfi bajba kerül, előjön és megmenti.

Mihály

Miért? Van rossz sárkány is?

Lóránt

Sárkányban nincs rossz, csak farkasban. A Gonosz Farkas. Örök ellenségek.

Mihály

És elhiszi?

Lóránt

Gittához: Elhiszi?

Gitta

Szerintem nem. Tudja, hogy ez csak mese. De nem mondja nekünk, mert úgy gondolja, hogy mi elhisszük, és nem akar lelombozni bennünket.

Gitta összeszedi a fényképeket, elrakja őket.

Mihály

Az előbb hosszan nézett fényképet kiválasztja. Ezt nekem adjátok?

Gitta

Persze. Mit kezdesz vele?

Mihály

Kirakom az íróasztalom fölé a falra. Öröm ránézni.

Alíz Gittával, Mihály Lóránttal kezd – párhuzamosan – beszélgetni.

Mihály

Ki kéne egyszer jönnötök velem a házba. Legközelebb tényleg hozzátok el. Beszálnék a sárkányos játékba. Én lennék a Jó Sárkány.

Lemehetnénk velem a Dunára is... tud már úszni?

Lóránt

Még nem.

Mihály

Majd vigyázunk rá. Ha akarod, megtanítom úszni. Legalábbis megpróbálom. Engem is az apám tanított, még emlékszem mindenre. De térdig már most belemehet, lassan mélyül. Utána meg térképet rajzolunk, rendben?

Lóránt

Rendben.

Ott kint dolgozol?

Mihály

Igen.

Lóránt

Víz, villany van?

Mihály

Minden. Ahol korábban dolgoztam, a szőlőhegyen, ott nem volt. Se villany, se víz. De nem zavart. Naponta leballagtam a völgy aljába, ott egy gazda megengedte, hogy merjek a kútjából – abban volt víz! -, akkor is, ha nem volt kint, két vödörrel felvittem. A világítást meg petróleumlámpával oldottam meg, de este már nem nagyon dolgoztam. Korán feküdtem, korán keltem, kihasználtam az egész napot.

Lóránt

Az Önmaga ellenségét ott írtad?

Mihály

Igen, ott. Meg a Pillanatfelvétel nagy részét is.

Te!

Ha akarsz, kijöhetsz dolgozni hozzám.

Lóránt

Hova? Ki a házba?

Mihály

Nem; a faluba, ahol eddig laktam. Az a lakrész most megürült. Egy parasztház utcai szobája meg mellette a konyha.

Azt mondtad, otthon mindig megzavar valaki. Látogatók, ismerősök, telefonok. Ott kint senki sem fog. Meg tudod csinálni a nagy novellát, amit terveztél, a férfiről, aki a saját nagybátyjának képzele magát. Délben meg átsétálhatsz hozzám ebédelni.

A boltod Sopronban mennyire köt le?

Lóránt

Semennyire. Alig. Hetente egyszer lejárrok, viszek nekik árut. Legfeljebb arra a hétre már előre megkapják. Gitta segít, ha kell.

Mihály

Nem lesz gond?

Lóránt

Nem lesz, ha mondom.

Mihály

Gittához: Elengedi Lórit?

Közben:

Alíz

Lóránt azt mondja, hogy ruhákat tervezel.

Gitta

Igen, de nem divat-ruhákat, hanem filmekbe meg színházakba kosztümöket.

Valamit szeretnék megkérdezni tőled.

Te ugye orvos vagy a kórházban?

Alíz

Nem; pszichológus.

Gitta

Aha. És ugye nálatok a gyerekek nagy része meghal.

Alíz

Én nem így mondanám. Rákbeteg gyerekek kerülnek be, sokan már a végstádiumban, és nem sikerül mindet megmenteni. De sokat sikerül.

Gitta

És a szülők, akiknek a gyereke meghal nálatok! Velük mit csináltok?

Alíz

Hát ez az – a munkánknak ez talán a legnehezebb része. A szülőkkel az orvosok már nem törődnek, pedig a felkészítés és utána a kapcsolattartás legalább olyan fontos.

Gitta

Én nem bírnám ki. Belepusztulnék.

Alíz

Csak gondolod. Az ember mindent kibír. És te józan, egészséges ember vagy. Szereted a munkádat? Érdekes lehet.

Gitta

És te hogy bírod?

Alíz

A munkát a klinikán?

Gitta

A halódó gyerekeket.

Alíz

Velük könnyű. Mindenki meghal – ők hamarabb. Ha elfogadod ezt, odaülsz melléjük, megfogod a kezüket és megsimogatod a homlokukat, békésen lépnek át. A gond azokkal van, akik csak orvosi esetnek látják őket. A múltkor mesefigurákat festtettem két főiskolással az egyik kórterem falára. Jött a főorvos és lemázoltatta – minek az oda? Vagy munka után egyik este fölmentem Mihály egyik íróbarátjához, nagy társaság volt, ő is. Jó volt a hangulat. Kérdezik, nehéz napom volt-e bent, mert egy kicsit nyüzötnak látszom. Mondom, igen. De hogy miért? Mert meghalt három gyerek, egy csontrákos, két leukémiás, és egy kislányt, aki még az éjjel exitálni fog, Orsolya nővérré hagytam. Gondolhatod, odalett a jókedv. Otthon Mihály mondja: Drágám, ilyeneket ne beszélj, inkább nem mondj semmit.

Figyelj; ráérsz néha?

Gitta

Rá, néha.

Alíz

Ha megkérlek, segítesz?

Gitta

Segítek, miben kell?

Alíz

Vezetsz, ugye?

Gitta

Mármint autót?

Alíz

Igen autót.

Én nem tudok vezetni. El kell mennem alkalmanként egy-egy családhoz látogatóba – lennél a sofőröm?

Gitta

Szívesen.

Alíz

Ezek olyan családok, akiknek meghalt az egyetlen gyerekük. És tönkre vannak menve. Soha nem fognak kikapaszzkodni belőle. Egy idő után az ilyen párok szétválnak. Vádolni kezdik egymást. Arra kell őket gyorsan rábeszélni, hogy – hacsak nincs genetikusi oka, és általában nincs –, próbálkozzanak meg egy másik gyerekkel. Az rendbehozza őket, és az első elvesztését is a helyére tudja tenni. Sőt, van, hogy már olyankor kell rávenni őket, amikor a gyerekük él még, de már sejthető a halála.

Gitta

Mihálynak az „Elengedi Lórit?” kérdésére:

Persze. Tőlem mehet, ahova akar. Hova is?

Mihály

Dolgozhatna nálam kint a faluban pár napot. Ott nyugalom van, senki sem zavarja.

Gitta

Az ő dolga, menjen. Egyedül is elvagyok Balázssal.

Alíz

Egy hétre megfőzök, kiviszem neki. Szombaton délután kimegyek, vasárnap estig maradok. Egész hétre van ebédje, nem kell ezzel is törődnie. Most majd legfeljebb kettőre csinállok.

Lóránt

Mihálynak az „Elengedi Lórit?” kérdésére: Azt mondd?

Hát... csábító. A Nagy Író árnyékában.

Jó; benne vagyok. Próbáljuk ki.

Nektek nincs közös gyereketek?

Mihály

Nem. Nincs gyerek.

Lóránt

Előtte se, mástól? És neki?

Nem; egyikünknek sem.

Tudod, neki a háborúban volt az az ügye, a könyvében meg is írja... a front alatt az oroszok... komoly fertőzést kapott, ami miatt nem lehetett...

Lóránt

Tudom, persze.

Mihály

A hét végén kijöhetnek. A fiatokat feltétlenül hozzátok magatokkal.

HARMADIK JELENET

Mihály, Lóránt

Mihály

Fehérvárra hívnak író-olvasó találkozóra. Fel kell olvasnom egy novellámat, aztán beszélgetés.

Lejössz velem?

Lóránt

Örömmel.

Mihály

Csak azt nem tudom, mit olvassak fel.

Lóránt

Milyen közönség lesz? Tudod?

Mihály

Nem, azaz igen. Rám mostanában szolid, polgári népek kíváncsiak. Hol vannak már azok az idők, amikor vérszomjas irodalmi hordák törték be a kultúrházak ajtaját, hogy láthassanak-hallhassanak?

Lóránt

Alíz jön?

Mihály

Nem; megkértem, hogy ne jöjjön. Nem kell.

Lóránt

Szerintem a macskás novelládat olvasd. Amikor egy titokzatos macska járkal éjszaka a házban, és csak a nyávogását hallani.

Mihály
Jó lesz az nekik?

Lóránt
Miért ne lenne jó? Jártál már Barcelonában?

Mihály
Nem jártam.

Lóránt
Azt hittem pedig. Olyan jól leírtad a La Rambla éjszakai életét. Ahova a nő, a főszereplő unokahúga visszautazik.

Mihály
Elképzeltem csak. Meg meséltek is róla.

Lóránt
Alíz miért nem megy? Szokott.

Mihály
Nem bírom.

Lóránt
Ezt hogy érted?

Mihály
Nem bírom elviselni.

Lóránt
Aha. És mit nem bírsz elviselni rajta?

Mihály
A parfümjét például.

Lóránt
Szólj, hogy használjon másmilyent.

Mihály
Már használt, azt sem bírtam. Őt, úgy ahogy van, nem bírom elviselni.

Lóránt

De hát alig vagy itthon! Kint dolgozol a lakodban. Nem látod minden nap. Akkor találkozol csak vele, amikor bejössz. Amikor be akarsz jönni. Ha nem; nem.

Mihály

Csakhoggy ő utánam jön. Módszeresen, minden hétvégén. Rám telepszik. Nem tudok szabadulni tőle. Mit gondolsz, miért béreltem mindig házat valahol? Volt egy rejték helyem a Vértesben – utánam jött. Lementem a szőlőhegyre – oda is. Most kint vagyok a Szentendrei szigeten – ide is lejár. Hiába menekülök előle.

Én kiszállok ebből. Végleg elköltözöm otthonról.

Lóránt

Ezt most találsz ki, vagy már korábban?

Mihály

Elhatároztam. Már a hely is megvan.

Lóránt

Miféle hely?

Mihály

Bérelek egy kis lakást.

Lóránt

Alíz tudja?

Mihály

Tudja, igen.

Lóránt

És mit szól?

Mihály

Gondolhatod.

Lóránt

Miért mész el? Tudomásom szerint már volt, hogy külön voltál tőle, nem is egyszer csak, nem is rövid időre, de mindig visszajöttél. Miért lesz most más?

Mihály

Külön voltam, de nem szétköltözve. Nem mentem el végleg. Most viszont kibéreltünk egy lakást, oda költözöm.

Lóránt
„Kibéreltünk?” Kivel?

Mihály
A barátnőmmel. A társammal.

Lóránt
Ez egy új nő? Nem akivel korábban is..?

Mihály
Ez egy másik.

Lóránt
És mióta?

Mihály
Lassan egy éve.

Lóránt
Nem is tudtam róla.

Mihály
Az ember nem beszél fölöslegesen.

Lóránt
És milyen? Mit csinál?

Mihály
Milyen? Szép.
Nem is szép – van. Létezik, él, olyan, amilyen. Nem akar megfelelni senkinek, legfeljebb önmagának. De nincs is szó megfelelésről, magától működik, hogy úgy mondjam. Semmi megjátszás nincs benne.

Lóránt
Nem úgy, mint Alízban?

Mihály
Ismered! Egy őszinte szava sincsen. És nemcsak magát fegyelmezi folyton, nemcsak ő maga akar megfelelni a világ elvárásainak, a világ legtökéletesebb, soha, semmiféle hibát nem vétő nőalakja lenni, hanem tőlem is elvárja ugyanezt, férfiban.

Lóránt

A legjobbat akarja belőled kihozni.

Mihály

Ne akarja! Nem akarok a magam márványszobra lenni. Olyan akarok lenni, amilyen vagyok. Ha nem az ő főztjét, hanem szalonnát támad kedvem enni, akkor hadd egyem azt. Ha kézbe akarom venni a falatot, akkor kézbe veszem. Elegendem van, elegendem van a mindig-mindenhol megfelelésből. Nekem a szabadságom fontos, neki az, hogy mindig bilincsben legyek.

Nem az érdeklő, hogy miket írok, nem az, hogy milyen az, amit éppen kiveszek a gépből, mennyire vagyok megelégedve vele, hanem hogy hova sikerül leadnom, mekkora sikere lesz. Kiadnak-e egyáltalán vagy nem. Nő-e az ázsióm, mint híres írónak, vagy csökken az ázsióm? És nő-e az ő ázsiója, mint híres írófeleségnek?

Ne tudd meg, hogyan fogalmaz. Belekezd valamibe, aztán elhagyja, elfelejti; egy mondatban egyes szám, többes szám együtt. Nincs állítmány, jelző helyett határozó áll. Mint egy első osztályos iskolás. Hablatyol össze-vissza.

Lóránt

De hát a regénye! Nagy siker volt. És jó is, nem mondhatod.

Mihály

Nem is mondom. Tudod, hány órámba, mennyi energiámba került? És tudod, mi a legborzasztóbb?

A tágra nyitott szeme, amivel rád néz. Nem pislog, egyfolytában rajtad tartja. Delejez. Ha nem azt teszem, amit ő jónak gondol, nem szól, csak néz rám merőn. Abban minden benne van.

„Ez nem elég, Egyetlenem. Ennél te jobb vagy. Ilyent nem engedhetsz meg magadnak.” „Kincsem, oda ne. Oda ne menj. Vagy pedig: Oda el kell menned. Oda el kell mennünk. Drágám, ezek fontos emberek, kedvesnek kell lenni hozzájuk.” Érted?! Helyettem is gondolkodik. Jobban tudja, hogy mi kell nekem, mint én magam.

Egy hete azzal jött, hogy a felebaráti szeretet jegyében próbáljak meg kibékülni Tőrössel, mert ha csak egy gesztust teszek felé, mindent kiad tőlem. Tőrös és a felebaráti szeretet! Én, azzal az alakkal, kibékülni... el bírod képzelni?

És mindig van valami. „Ízlett a levesem? Édesem, nem gondolod, hogy...? Kincsem, megvegyem azt a kabátot, amiről múltkor beszéltem?”

Miféle kabát? Kit érdekelnek a szaros kabátjai?

Elegendem van, na.

Lóránt

De ha ilyen, miért jöttél mindig vissza?

Mihály

Hát... ha tudnám. Mert hülye vagyok, azért. Visszacsbított. De most nem fogok.

NEGYEDIK JELENET

Gitta, Alíz

Alíz egy vödörbe pakol be lapátot, seprűt, tisztítószeret.

Gitta

bejön. Szerbusz. Hova készülsz?

Alíz

Megyek át Mihályékhoz.

Gitta

Ezek?

Alíz

Takarítok.

Mihály; tudod milyen.

A lány meg folyton úton. Ha néha otthon is van, nem rendrakással kezdi.

Gitta

Te takarítasz náluk? A férjedre meg a szeretőjére?

Alíz

Miért ne?

Nincs abban semmi.

Gitta

Mivel foglalkozik a nő?

Alíz

Ilyen repülőgép-kísérő.

Gitta

Stewardess.

Alíz

Igen az. Sokat nincs otthon.

Gitta

Tudja, hogy odajársz?

Alíz

Hogyne, megbeszéltem vele.

Gitta

Te azt hiszed, hogy vissza fog jönni hozzád?

Alíz

Biztos vagyok benne.

Gitta

Na várjál... én vissza se fogadnám. Ha elment, akkor már maradjon, ahol van.

Alíz

Nem úgy van az. Egy asszonynak a férje mellett a helye. Mindig, minden körülmények között. És én a felesége vagyok. Akkor is, ha éppen mással van.

Gitta

És egy férjnek nem a felesége mellett a helye? Egyenjogúság van, vagy nem?

Alíz

A férj az más. Ilyenben nincs egyenjogúság. A férfi folyton jár, keres. A férfi a kutató, a hozó, a begyűjtő. Agresszív és világot hódító. Persze, hogy vannak kalandjai közben. A nő a megtartó, biztató, bátorító, az életet gondozó. Nem ugyanaz a kettő.

Gitta

De ez a már a sokadik ilyen esete. Berlinben egy japán csajjal esett szerelembe – tudtad? – persze, hogy tudtad – és csak azért nem ment vele el Tokióba, mert ott hogyan írjon magyarul? Mindig összeszed valakit, már bocsáss meg, más kell neki, nem te.

Alíz

Ne haragudj, sietek, utána be kell mennem a klinikára. Jöttél valamiért.

Gitta

Hát, ezek után...? Az embernek relativizálódnak a saját problémái. Legalábbis más megvilágításba helyeződnek.

Alíz

Mi van?

Lóránttal?

Gondoltam.

ÖTÖDIK JELENET

Mihály, Lóránt

Mihály
Elhoztad?

Lóránt
Nem, nincs kész.

Mihály
Azt mondtad, befejezed. Holnapig kellene leadni az antológiába. Meglesz?

Lóránt
Nem nagyon.

Mihály
Akkor kimaradsz.

Lóránt
Akkor kimaradok.

Mihály
Semmit nem csináltál vele? Segítek, ha kell.

Lóránt
Hát... nem sokat. Schogyan sem áll.
Ismered te az Árvai Antit?

Mihály
Nem ismerem, de tudom, kicsoda. A Célpontot ő csinálta.

Lóránt
Na, pont ez az. A Célpont. Ahhoz a filmhez a ruhákat a feleségem tervezte. Ez már jó régen volt, de most újra találkoztak. Elkezdett feljárogatni hozzánk. Jól érezte magát nálunk – nálunk majdnem mindenki jól érzi magát. Eszembe sem jutott, hogy összeszűrik a leveit. Az borított ki, hogy a hátam mögött. Nem tudtam róla.

Mihály
Miért, ha tudtál volna, az jobb?

Lóránt
Nem tudom. Talán.

Mihály
Ezt nem értem.

Lóránt
Mondtam neki: figyelj, öreg. Te a hátam mögött kúrod a feleségemet. Közben meg velem haverkodsz. Ez nem megy. Ha még egyszer meglátlak a közelében, eltöröm a karodat.

Mihály
Ez hatott?

Lóránt
Á, semmit. Rám sem hatna az ilyesmi. Legfeljebb nem jár föl. Úgyhogy Gitta most leteszi a gyerekeket, köszön, aztán elmegy. Vagy nem is köszön, úgy megy el.

Mihály
És ha tudta volna, elejétől fogva? Akkor mi van?

Lóránt
Nézd, mi nyitott házasságban éltünk. A félrekezeléseket nem kezeltük megcsalásként. Volt, hogy egy házibuliban hajnalban a padlón feküdt valakivel, szóltam neki, hogy nemsokára indulok, ha akar, jöjjön.

Mihály
És jött?

Lóránt
Jött, persze.

Mihály
És te? Te is mással voltál?

Lóránt
Én is. Azzal a lánnyal, emlékszem rá, később is kapcsolatban maradtam.

Mihály
Hát ehhez én nem tudok hozzászólni.
És a gyerekek?

Lóránt
Hogyhogy a gyerekek?

Mihály
Ők hogy viselik mindezt? Balázs, meg a kicsi?

Lóránt
Schogy. Nem rájuk tartozik, hogy mi hogyan élünk. Otthon minden rendben megy. Azaz ment eddig.
Szerinted, mit csináljak? Hagyjam, hogy elmászkáljon? Hogy ne otthon aludjon? A végén teljesen el fog hagyni. Elviszi a gyerekeket is.

Mihály
Pont tőlem kérsz tanácsot, aki otthagyta a feleségét? Elég baj vagyok én magamnak, a tiedhez nem tudok hozzászólni.
Megoldódik majd. Ahogy lesz, úgy lesz jó.
Dolgozz többet. Írd ki magadból. Már csak terápiás célból is. Az kellene.

HATODIK JELENET

Gitta, Alíz

Gitta
Nem volt mindig ilyen. Csak aztán menetközben. Karácsonykor is: feldíszítettük a fát, aztán, hogy ő elmegy, egy haverjával van találkozója. De csak fél órára, siet vissza. Mondtam neki, tudom, hogy a csajodhoz mész és nem fogsz visszajönni, utólag majd kitalálsz valamit. Egyszer van karácsony, itt vannak a gyerekek, könyörögve kérlek, ne menj.

Alíz
Elment?

Gitta
Persze, hogy el. Másnap reggel jött vissza.
Vagy egyszer azt mondja – ez egy másik lány volt –, hogy hadd hozza föl. Érted?
Hogy a barátnőjét hozzánk.

Alíz
Én is ismerem Mihály nőjét.

Gitta

De ez teljesen más volt. Annak a lánynak aznap volt abortusza – ki miatt, na? –, a kórházból kitétték és abban az állapotában nem mert hazamenni – felhozta erre. Hogy majd én vigyázok rá.

Alíz

Vigyáztál?

Gitta

Persze, hogy. Még pénzt is én adtam neki taxira, hogy azzal menjen haza; ő valahol a városban kóborolt. Másnap beállított egy nagy csokor virággal – nem ő, hanem a lány.

Nem akarom, hogy a gyerekek ilyen apával nőjenek fel.

Szerinted?

Alíz

Ott kell hagyni. Nem érdemel meg téged.

Gitta

Azt mondod?

Alíz

Sosem fog megváltozni, egyre rosszabb lesz. Nem érdemes sokáig húzni vele. Van hova menned? Vagy te maradsz otthon?

Gitta

Elmegyek én.

Alíz

És a gyerekek?

Gitta

Jönnek velem.

Alíz

Hova mész?

Gitta

Van egy barátom, egy filmrendező, hozzá.

Alíz

A szeretőd?

HETEDIK JELENET

Mihály, Alíz

Mihály az íróasztalánál ül. Alízt bámulja, aki takarít.

Alíz

Drágám, mióta itt vagy, nem írtál semmit. Semmi komolyat. Legalábbis én nem tudok róla. Írtál valamit? A cigány-tanulmányt befejezted?

Mihály hallgat.

Jött egy levél a szövetségtől, az utazási lehetőségekkel. Bulgária, Lengyelország, Belgium... de oda úgysem téged küldenek. Akarsz menni valahova?

Mihály

Nem akarok sehova.

Alíz

Válaszolsz nekik?

M nem felel.

Megírom én, névre szóló levél volt, személyes megszólítással. Meg ne sértődjenek. Ez a lány elvan nélküled. A maga karrierjét építi. Nagyon jól elvan. Pláne most, hogy nem a repülőn ül már, hanem bevitték a céghez, és kinevezték valamilyen al-vezetővé. Ahhoz, hogy fővezető legyen, a karrierjével kell foglalkoznia, nem veled. És fog is; hiszen ismered.

Elviszed magaddal társaságba? A Sándorékhoz mondjuk? Meg tud ott szólalni? Nem vallasz vele szégyent?

Mihály

Feláll, „kifelé” indul.

Elmegyek.

Alíz

Mikor Gittával beszéltem egyszer, azt mondtam neki, hogy te biztos visszajössz hozzám. Nem voltam biztos benne, de úgy tettem, mintha az lennék. Mintha attól, hogy mondom, valósággá válna.

Mihály

A kulcsot dobd be a levélszekrénybe.

Alíz

Drágám, te, miután megtudtad, hogy mi történt velem az oroszok alatt, azt mondtad, hogy azt nem lehet ép ésszel elviselni. Én meg azt feleltem, hogy el lehet, ha van kire támaszkodni. Most azt próbálok, milyen az, ha nincs. Így is túl tudja-e tenni magát az ember rajta?

